

Tisztáldozat?

(Folytatás az 1. oldalról.)
No de lássuk, milyen balhét akarnak elvitetni az alezredessel és egy autókereskedővel, akit egyébként *nyolc hónapja tartóztattak le*. Magyarországon letelepedni vágyó külföldi állampolgárok vámmmentességet használtak ki néhányan, főleg Csongrád és Hajdú-Bihar megyében, valamint Budapesten. (Debrecenben szintén őrizetbe vettek egy rendőrtisztet. – a szerk.) Mielőtt bárki félreértene, tisztázzuk: nem egy-két esetről, zsebbe csúsztatott csokoládéről, cigarettáról, esetleg egy üveg konyakról, és nem is néhány apróságáról van szó csupán. Legalábbis információink szerint. Ugyanis mi úgy tudjuk, rengeteg áru érkezett így, vagyis vámmmentesen az országra, a család mértéke nagyságrendekkel meghaladja a százmillió forintot. Sőt, az sem kizárt, hogy egymilliórd forint, vagy még annál is nagyobb lesz a végösszeg. Óvatos számítások szerint ennyit tesz ki az eltitkolt vámilleték, az áfa, valamint az eltitkolt adók egyenlege.

Az úgy, a rendőrség mellett, további hivatalokat, pontosabban hivatalnokokat hozhat még roppant kínos helyzetbe. Az államot rútol becsapó urak és államok ugyanis repülőgépet, helikoptert, kamionokat, tartálykocsikat, személygépkocsikat, köztük *luxusautókat, benzinkútféjeket hozattak be százszámra*. Az is előfordult, hogy több kilogramm aranyat még hozzácsaptak a fuvarhoz. Persze a külföldi állampolgárok nem egykönnyen mentek bele az ügyletbe, de nem tehettek mást, a hivatalnokok megzsarolták őket.

De hogy világos legyen: az elmúlt években ezerszádra érkeztek hazánkba olyan külföldi állampolgárok, akik egy idő után úgy döntöttek, *szeretnének örökre letelepedni Magyarországon*. A honi jogszabályok megengedik, hogy az ilyen szándékkal érkezők vámmmentesen hozhassák be idegenben szerzett vagyonuk egy részét, valamint olyan ingóságokat, amelyek beilleszkedésüket, illetve megélhetésüket elősegítik, megkönnyítik. Ezzel a lehetőséggel, elsősorban anyagi okokból, sokan nem éltek, vagy egyszerűen csak nem tudták kimeríteni a rájuk eső kontingenst.

Valószínűleg már nem nehéz kitalálni: a külföldi állampolgárokat megzsaroló ezt használták ki, vagyis *megkeresték a letelepedni vágyókat, s rávették őket, bizonyos szíveségért* – azaz: letelepedési engedélyért! – *cserébe hozzák be azokat az ingóságokat* (lásd fentebb – a szerk.), amire nekik éppen szükségük van. Aki nem fogadta el ezt a sajátságos üzleti ajánlatot, megfenyegették, megzsarolták. Közölték vele: soha (!) nem kapja meg a letelepedési engedélyt.

Erre pedig már – senki nem vitathatja – nehéz volt nemet mondani...

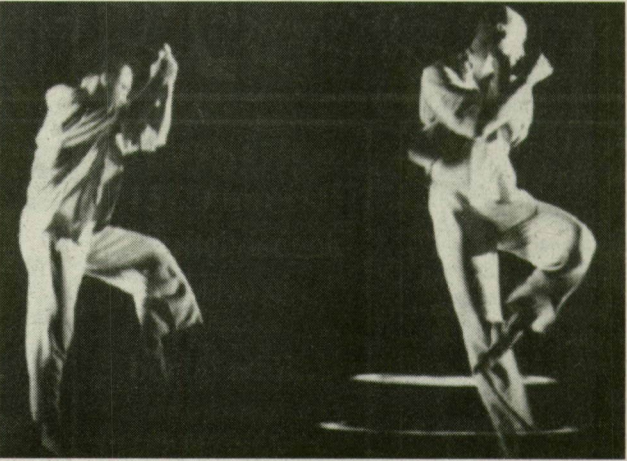
Ami érdekes lehet még, bár általában az ilyen ügyletek velejárója is, az az, hogy a járműveket már a zsarolók és megrendelők által megnevezett kedvezményezettek vizsgáztatták le az arra jogosult szerveknél. Vagyis a külföldi állampolgárok eltűntek a tranzakcióból, a forgalmi engedélyekben a nevük már nem szerepelt, azokat a megrendelő, illetve a „felhajtott” új tulajdonos nevére állították ki.

Oláh Zoltán

■ A chagalli magatartásból is kiolvasható mondat – az ember repülni vágyik – elemi igazságot persze más művészetek is ki tudják fejezni. Amelyek hasonlóan *Marc Chagall* festészetéhez. Amennyiben antirealisták. Vagyis a pszichikum realitását fejezik ki. A lélekből születnek. Ilyesmire képesek némely zenék és táncok. A *Quartett* című balettest befejező darabját a szerző, *Roberto Galvan* vallomása szerint Chagall-képek hívták elő; a kezdő egyfelvonásost, *Ben Craft Szépiá mosolya* című balettjét a tintahal természete ihlette; *Vera Sander* művének „főszereplője” az álom, *Juronics Tamás Triójában* pedig a szeretet és a szerelem. Véletlen is lehet, annál szebb a dolog: Chagall művészetének kulcsfogalmai, színei, látásmódja, terei, érzékisége, színpadiassága – lelki realizmusa játszik a Szegedi Kortárs Balett új estjének darabjaiban. Gyaníthatóan *Molnár Zsuzsa* színpadi terein, színeinek, kellékeinek, illetve egész Chagall-érzékenységének is szerepe van abban, hogy a bemutató utáni pillanatban nehéz szabadulni ettől az összbemutatótól.

A „chagallizmus” a legszembetűnőbb Ben Craft, valamint a bevallottan a chagalli repülés által „galvánizott” (felélénkített, fellelkesített, fellángzó) Galvan produkciójában. Craft szépiái – ezek a lebegés tudományában a madarakkal vetélkedő halak – abban a varázslatosan vonzó közegben mutatják akrobatikus képességeiket, amelyben nincsenek akadályok, falak, sarkok, szögletek, mélységek, magasságok, irányok. Ilyen térben az idő sem osztozott, a csend, a hang, a fény, a sötét totális kiterjedésű. Ez a szabadság kö-

Az ember repülni vágyik Balettest, Chagall-képekkel

Fotó: Nagy László

zege. Craft koreográfiájának „lényei” valami olyan módon leledzenek ebben a szabadságközegben, ahogyan Chagall képein repülnek és táncolnak a hegedűk, az órák, a virágok, a létrák, a szárnyas szerelmesek, a tehének, a zsidókalapos emberek. Az emlékek, a fantázia, az álom valóságos tárgyai és alakjai. A szabadság közegében a szép testek folytonosan elválnak és összekerülnek, a térbe kapaszkodnak, egymásra tornyosulnak – sokféle kiterjedést mutatnak, változatos részekre osztva a parttalan teret és időt.

Nem láttam még soha ilyen különös, óramű-precizitással létrehozott, a testnyelvet örült munkával felszabadító táncot; az emberi lélek legelemből, legbelsőbb vágyának (szabadság) ennyire színházszerű képét. Craft víziójának légtor-

násza, a csúcstechnikát mutató táncosok úgy hatottak, mint a váratlanul meghallott zene, amire így szólt a festő: „*A fejem elszáll, csendesen kering a szobában.*”

Jóval közvetlenebb Chagall-érzékelés, hiszen képi idézettel is teletűzdelt a Galvan-produkció, az *Éjszakai szárnyalás*. Molnár Zsuzsa – ha jól néztem – *A szerelmesek Párizs felett* címre elkeresztelt kép ultramarinját és sugárzó vöröset képzelt el, amint a háttérből ölelik a vityebszki játékszer-házacskákon dallamos könnyedséggel táncolókat, szerelmeket, zsidó vőlegényeket és menyasszonyokat – azokkal a fénylő, kerek virágcsokrokkal. A Talmudnak, vagy a kabalisztika könyvének, vagy az Énekek énekének sorait, vagy a szerelem festő-költőjének érzéki színeit táncolták el a szín-

padi menyasszonyok és vőlegények – végül mindegy; a táncképek beragyogták a kopott színháztermet.

Ha jól számolom, Juronics Tamásnak a Trió a tizenharmadik bemutatott koreográfiája; jó szám. Ha jól saccolom, ez az első igazából nem irodalmi – nem szimbólumokkal, allegóriákkal, „történetekkel” dolgozó – műve. Lelki történetek vannak itt táncban elbeszélve, amolyan Juronics-féle burleszk-betétekkel, melankólikus és filozofáló komikummal. Ezek a kifejezőmódok is idéznek némely Chagall-képet.

Vera Sander populáris ritmusait némi erőszakkal lehet beilleszteni a néző – lehet, hogy amúgy is önkényes – Chagall-központú képébe, meg a szerkesztett estbe is. Mentség azért nem kell neki, vitalitása élvezhető.

Nehéz kiemelni táncos-teljesítményt, mert mindenki technikás, érett, profi. *Panja Fladerer* mégis – egészen eképesztő testművész; s kétségtelenül van egy legjobb Juronics-stílus, amit Juronics Tamás táncol a saját művében; és rákerekedik a szem: *Sárközi Attila* szinte észrevétlenül lett a modern mozgásvilág profija.

A Quartett a sok hosszú szünettel gyengítve-nyújtva is érdekes, izgalmas, érzéki, színes táncsent mindazoknak, akik a dolgok és emberek lelki történéseinek testnyelvi megfogalmazásaira nyitottak.

Sulyok Erzsébet

■ Az elmúlt évtizedekben Magyarországon egyetlen iskola-rendszer, a 4+4+4-es szerkezetű létezett. Ebben a rendszerben egyezett az iskola osztályszerkezete és a pedagógiai feladat struktúrája: az első 4 évben az alapkészség-fejlesztés, a második négyben az általános műveltség alapjainak elérése, a harmadikban pedig a szakmára való előkészítés volt a cél. A küszöbön álló 10 osztályos alapképzési rendszer ezzel szemben a *Nemzeti Alapantertv* révén *tartalmi-eszmei követelmények* révén szabályozza az iskola-rendszert és nem állapít meg kötelező iskolastruktúrát; a 6+4+2-es pedagógiai rendszerre épül, és ettől függetlenül az iskolák osztályszerkezete szabadon választható marad. Bármilyen szerkezetű iskolába járjon majd a gyerek, az első 6 évben alapkészségeit fejlesztik – több személyességgel és játékkal, kevesebb köötöttséggel. Ennek az időszaknak az utolsó két évében készítik fel az absztrakciós gondolkodásra is, amely lehetővé teszi például az éntudat, nemzettudat vagy a másság fogalmának megértését. A rákövetkező négy év az általános műveltség alapjait kaphatja le, 12 és 16 éves kor között. Ez az időszak két évvel később kezdődik, mint a hagyományos pedagógiai rendszerben, tehát emeltebb szintet érhet el. Amikor véget ért, a tanulóknak akkor kell döntenie a konkrét pályaválasztásról; tizenhat évesen, nem pedig 14 éves korban, mint eddig. Ebben az esetben, Halász Tibor úgy véli, a gimnáziumok és szakközépiskolák az utolsó 2 év alatt a tanuló reális érdeklődésnek megfelelően készíthetnek fel a pályára. Itt nem egyezik a két szakem-

A 10 osztályos alapképzés nem 10 osztályos iskola!

A magyar közoktatás fontos időpontot jegyezhet fel idén: amikor elfogadják a hosszú ideje készülő Nemzeti Alapantertvet és a 10 osztályos alapképzési rendszert. Ennek várható hatását két szegedi közoktatási szakember véleménye alapján igyekeztünk összefoglalni. Beszélgetőtársaink Halász Tibor főiskolai docens a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola iskolafejlesztési kutatócsoportjának vezetője (a csoport az országban elsőként javasolta a 10 osztályos alapképzést) és Szigeti Sándorné, a kutatócsoporttal együtt dolgozó Újszegedi Gimnázium igazgatója (az iskola hatosztályos gimnáziumi oktatási programjában már megvalósította a 10 osztályos alapképzés lehetőségeit). Az általuk vezetett két közösség együtt dolgozta ki az alapképzés 12-16 éves kor közötti szakaszának azokat a javasolt helyi tanterveit (földrajz és történelem kivételével mindegyiket), amelyeket az újonnan megjelent NAT-tervezet mellé mágneses lemezen ad ki a minisztérium.

ber véleménye: Szigeti Sándorné szerint a jó képességű tanulók esetében a gimnázium tgy nem használhatná ki eléggé a 14. és 16. év közötti fogékony-ságot, ha csak az alapkövetelményeknek tenne eleget. A gimnáziumok egyik fő célkitűzése, hogy továbbtanulásra készítsszen fel, s ezt csupán az utolsó két évre támaszkodva kevesebb felelősséggel tehetik meg.

Amiben viszont egyetértenek: a magyar társadalom általános és szakmai műveltségének növekednie kell. Magyarországon ne olyan felkészültségű munkaerőt találjon a nyugati tőke, mint Bangladesben, mert akkor bangladeshi béreket fog fizetni – mondja Halász Tibor. Ez a jelenlegi 4+4+4-es

rendszerben aligha valósítható meg. Őr éven belül a gyerekek 60 százaléka, 2005-re a gyerekek 80 százaléka érettségivel záruló középiskolát végez majd. Ha a jelenlegi iskolai követelményrendszer megmarad, akkor a gyerekek nagy része, ha bejut is, kibukik a középiskolából. Hiába is lenne elegendő gimnázium és szakközépiskola – hamar elkülönülnének az „elitoktatási” és „alapotatási” intézmények, és ez lehetetlen né ténnyek az átjárhatóságot egyikből a másikba. A megoldás mindkét szakember szerint az, hogy jól csoportosítsák a gyerekek képességeit és energiáit. Eddig minden tantárgyat úgy tanított a magyar oktatás, mintha az az életpályához elengedhetetlen lenne; a bioló-

giát úgy, mintha orvosnak, a fizikát úgy, mintha mérnöknek menne a gyerek. Ehelyett a tantárgyak jelentős részét az értelmiségivé válás általános szintjén kell tanítani – hacsak a gyerek nem választja életpályául az illető tárgyat. Halász Tibor és Szigeti Sándorné egybehangzóan állítja, hogy hiba volna ezt alacsonyabb szintű oktatásnak nevezni, hiszen épenséggel a tárgy lényegi, általános szemléletét kell majd megtanítani, vagyis a legfontosabbat, ami gyakran elsikkad a feladatmegoldás mellett.

Mindketten az iskolatípusok közötti átjárhatóság egyik zálogának tekintik a 16 éves korban kötelezővé váló alapvizsgát. A Nemzeti Alapanterv mai változata szerint, bármelyik iskolatípusban is legyen a gyerekek, a 10. osztály után, vagyis az alapműveltségi szakasz végén alapvizsgát kell tennie. Ez szavatolná, hogy az alapműveltségi szakasz végén a különböző osztályszerkezetű iskolák (8+4, 6+6, 4+8) ugyanazt a pedagógiai feladatot egyazon időben fejezzék be. A pedagógiai feladat ettől még differenciálható marad, vagyis külön-külön alkalmazható az iskolák adottságaihoz és lehetőségeihez. A Nemzeti Alapanterv lesz az, amely általános követelményrendszerével mindezt az ország valamennyi iskolájában egységesen teszi, miközben a konkrét (helyi) követelményrendszer megválasztását az iskolákra bízta. Ez azt jelenti, hogy voltaképpen az alapkövetelmények és a saját lehetőségei ismeretében az iskola dönti el: a minimális fölött milyen színvonalú oktatást vállal.

Panek Sándor

■ Az általános iskoláknak február 15-ig kell továbbítaniuk a diákok jelentkezési lapját a középiskolákba – közölte tegnap Szűcs Miklós, a Művelődési és Közművelődési Minisztérium főosztályvezetője. A fiatalok több iskolát is megjelölhetnek felvételi lapjukon. Az első helyen szereplő középiskolának március 14-ig,

■ Február 15-ig Jelentkezés a középiskolákba

a második helyen a lapját továbbítaniuk kell a másik iskolához. A tanköteles kor végéig, azaz 16 éves koráig egyetlen gyermek sem válhat iskolán kívülivé – tette hozzá Szűcs Miklós.

Klinikaavató a SZOTE-n

(Folytatás az 1. oldalról.)

A modern készülékhez társuló szimulátorral – röntgen képerősítő alatt – pontosan beállítható a sugárzandó terület. A képek alapján a fizikusok által megtervezett program bekerül a sugárzó számítógéprendszerébe, s ettől kezdve a program vezérli a besugárzást. Az új sugárterápiás készülék – amelyből mindössze három van az országban – jelentősége abban áll, hogy a megcélzandó terület a lehető legnagyobb pontossággal meghatározható, s ennek köszönhetően a daganat körüli ép, egészséges sejtek roncslása a minimálisra csökkenthető. A lineáris besugárzó másik nagy előnye, hogy – lévén nagyenergiájú sugárzásról szó – sugárhatásának maximumát magában a daganatban fejt ki, ezért a bőr és a daganat közé eső területek ép szöveteit kevésbé károsítja.

A Népjóléti Minisztérium 200 milliós céltámogatásával és az orvosegyetem jelentős

anyagi beruházásával átalakított Onkoterápiás Klinikán a dél-alföldi régió megyéinek – Csongrád, Békés, Bács-Kiskun, Szolnok – ide beutalt daganatos betegeit fogadják, s a sugárterápia mellett gyógyszeres kezeléssel is gyógyítják. A klinika megbízott igazgatója, dr. Thurzó László ennek kapcsán arról is tájékoztatta lapunkat, hogy klinikájukon lehetőségük nyílt egy új, amerikai készítmény használatára, amelynek fedezetére az egészségbiztosító 5,2 millió forintos céltámogatást bocsátott rendelkezésükre.

A 2-3 ágyas kórtermekből álló, rendkívül esztétikus berendezésű újjávaraszkodt klinika avatóját tudományos ülés keretében tartották, amelyen 7 előadás hangzott el az onkoterápia témakörében. Az ünnepélyes átadáson a többi között részt vett dr. Szalay István, Szeged polgármestere és dr. Fráter Loránd professzor, a SZOTE rektora.

K. K.